

Pažintis su šiandieninės Europos menonitais

2011 m. rugsėjo mėn. Pasaulinės menonitų konferencijos delegacija *Koinonia* aplankė Olandijos menonitus. „Deja, nelabai turime kuo jus nudžiuginti,“ - prisipažinome mes. Paskui delegacijos nariams pasakojome, kad krikščionybė Europoje – ypač šiaurinėje ir vakarinėje jos dalyse – išgyvena krizės laikotarpį. Krizę patiria visos denominacijos, nors sekmininkams, kai kuriems evangelikams ir daugumai migruojančių bažnyčių sekasi kiek geriau. Tačiau visi kiti patiria tapatybės krizę, skaičiai mažėja, bažnyčios susiduria su naujais dėl to kylančiais sunkumais.

Tačiau kad ir kaip ten būtų, nereikia pamiršti, kad istoriškai Europa šiaip ar taip yra anabaptizmo lopšys. Šis judėjimas XVI a. pradžioje prasidėjo iškart keliuose kraštuose. Tai buvo era, kai žmonija pasijuto pribrendusi pasaulėžiūros permainoms, nusistovėjusių politinių ir socio-ekonominių struktūrų kaitai.

Pakilo tokie didieji reformatoriai kaip Liuteris ir Cvinglis. Jų idėjas beregint kritiškai vertinti ėmėsi žmonės, vėliau tapę anabaptizmo pradininkais. Anabaptistų judėjimas augo ir plėtėsi, atlaikė persekiojimus ir migravimo sunkumus. XX a. įvairios anabaptistų grupelės patyrė atsinaujinimą, iš naujo atrado savo šaknis ir grįžo prie jų. Deja, pastaraisiais dešimtmečiais pastebimas gan ryškus nuosmukis ir nykimas.

Europos menonitus galima suskirstyti į keturias grupes:

Šveicarijos, Pietų Vokietijos ir Prancūzijos menonitai pasižymi paprastu, Šv. Raštu grįstu tikėjimu, kuriam anksčiau nemažą įtaką darė pietizmas, o pastaruoju metu – evangelikalizmas. Daugelis šių tikinčiųjų protėvių, religinio persekiojimo genami, 1711 metais bėgo į Olandiją ir Ameriką. Šių menonitų sutiksite kaimo vietovėse, dauguma jų – puikiai integravęsi į visuomenę. Jie deda pastangas, kad būtų labiau pastebimi ir ne tokie tylūs savam krašte.

Šiaurės Vokietijos ir Olandijos menonitai, priešingai nei anie, buvo visuomenės atvirai priimti dar XVII a., tad miestų gyvenime lig šiol atlieka savitą vaidmenį. Tarp jų yra nemažai mokslininkų, menininkų ir net politikų. Daugelis jų siekia sumažinti skurdą, gina žmogaus teises. Tačiau net ir šių tikinčiųjų bendruomenės neretai užduoda sau klausimą: Kokia mūsų tikroji tapatybė?

Olandijos

Algemene Doopsgezinde Sociëteit bendrijos

pirmininkas Otto Blekeris dažnai kartoja: „Mums reikia oficialaus pristatymo.“

Trečiąją grupę sudaro tikintieji, kurių protėviai XVIII a. išvyko iš Prūsijos gyventi į Rusiją ir Ukrainą. Kai dėl susiklosčiusios netikusios politinės situacijos jiems pasidarė nebeįmanoma tenai gyventi pagal giliausius savo įsitikinimus, dauguma XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje emigravo arba pabėgo į Šiaurės Ameriką ir Lotynų Ameriką. Po Antrojo pasaulinio karo daugelis likusiųjų emigravo į Vakarų Europą, daugiausia į Vokietiją. Pastarieji tikintieji labiau žinomi *Umsiedler*

(vok. „persikėlėliai“) vardu. Vokietijoje šiandien šie tikintieji sudaro didžiausią anabaptistų grupę. Čia svarbu paminėti, kad dėl nesenos skausmingos istorijos, izoliacijos ir dažnai išsiskiriančių nuomonių šiems tikintiesiems sunkoka vienytis ar dėtis prie senesniųjų Vokietijos menonitų grupelių. Šiuo metu šalyje yra per dešimt vokiečių-rusų anabaptistų asociacijų. Tačiau

pastebima ženklų, liudijančių apie iniciatyvas mezgant ryšius su kitais Europos menonitais.

Ir galiausiai ketvirtoji anabaptistų grupė – tai naujos bendruomenės, užgimusios po Antrojo pasaulinio karo kaip šiaurės Amerikos menonitų misijų darbo vaisiai tokiose šalyse, kaip Italija, Ispanija, Prancūzija, Anglija, Šiaurės Airija ir kt. Šių anabaptistų bendrijų nekamuoja tapatybės krizė – jos gali pasigirti stipriu taikos liudijimu bei aktyvia socialine veikla vietiniame kontekste. Tik gaila, kad kai kurios bendrijos izoliuojasi nuo seserinių bažnyčių.

Tokios naujai susikūrusios bendrijos Prancūzijoje jau tapusios Prancūzijos menonitų asociacijos narėmis. Daugiakultūrės Paryžiaus regiono bendruomenės praturtino senąsias bendrijas. Na, o Ispanijos bendrijos pasijuto pakankamai stiprios 2006 m. Menonitų Europos regiono konferenciją surengti savo šalyje. Dar čia svarbu paminėti ir Londono menonitų centrą, kuris išvystė įspūdingą tinklą, kur daugelis kitų denominacijų atstovų dalijasi savo vizija su anabaptistais.

Bendruomiškumo paieškos ir atsinaujinęs liudijimas

Regis, prošvaisčių Europos anabaptistai vis dėlto turi. Taip tvirtinti galime remdamiesi faktu, kad jie išdrįso bendradarbiauti vieni su kitais. Ryšiai tarp visų grupių stiprėja, nors istoriniai, kalbos ir tradicijos skirtumai neretai sukelia gan rimtų kliūčių. Derėtų pabrėžti, kad nuolat vyksta mainai tarp Bynenbergo (Šveicarija), Amsterdamo (Olandija) ir Bonos (Vokietija) seminarijų. Šios mokyklos neretai kviečiasi dėstytojus iš kitų šalių, ypač iš Prancūzijos.

Dar vienas didelis ir puikus suvienytų pastangų ir bendro darbo vaisius – nemažos apimties leidinio „Pasaulio anabaptistų istorijos“ tomas „Tikėjimo ir tradicijos analizė“ (2006 m.). Šiomet šis leidinys pasirodys prancūzų ir olandų kalbomis.

Ir galiausiai ne mažiau svarbu paminėti, kad vienu šalių menonitai mielai aplanko savo brolius ir seseris kituose Europos kraštuose: pvz., Olandijos Doopsgezinden bendrijos nariai vyksta į Lenkijos miestą Gdanską, o vokiečių-rusų *Umsiedler* grupės lankosi Vitmarsume (Olandijoje), kur kadaise darbavosi Menas Simonsas.

Be glaudžių tarpusavio ryšių Europos menonitai gali pasigirti unikaliomis dovanomis, kuriomis gali praturtinti savo visuomenę. „Visuomenei mes prisistatome labiau kaip tikėjimo bendruomenė nei kaip institucinė bažnyčia,“ – sako Henkas Stenversas, Olandijos bažnyčių generalinis sekretorius. Mūsų visuomenė – postkrikščioniška. Esame įsitikinę, kad anabaptistų tikėjimas gali būti išeitis ir atsakymas visai postkrikščionijai.“ Tokį liudijimą skleidžiantys anabaptistai šiandien ypač vertinami už taikos propagavimą ir socialinę tarnystę.

Anabaptistai labai pabrėžia bendruomeniškumo svarbą. Jį, Barbaros Hege-Galle žodžiais, tikimasi perduoti jaunajai kartai. „Atsivertus į krikščionybę pietinėje Vokietijoje dalyje, jaunų žmonių formavimasis dažniausiai apsiriboja asmeniniu gyvenimu,“ – sako ši PMK Diakonų komisijos narė. „Užduotis – perduoti anabaptistų puoselėjamas idėjas apie bendruomenę ir bendruomeniškumą. Kaip jauniems žmonėms integruotis į bažnyčios gyvenimą?“

Atsinaujinimas – kita dažna tema, periodiškai nagrinėjama anabaptistų grupių pirmininkų susirinkimuose. Šveicarijos menonitų konferencijos vadovas Emmanuelis Neufeldas sako: „Daug bažnyčių nuolat kelia klausimą: Ko Dievas nori iš mūsų? Ką turėtume daryti savo rajonuose ir miestuose?“ Patį Neufeldą labai įkvėpė Europos konferencijoje girdėti pasisakymai. „Atsivėrė durys bendradarbiauti su kitomis bažnyčiomis, su verslininkais ir netgi politikais. Atsirado galimybė susikibti rankomis nepaisant sienų – ir ne tik kalbėtis, bet ir daryti darbus vardan Kristaus.“

Emmanuelis Neufeldas, šiuo metu dirbantis menonitų bažnyčios pastoriumi Bazelyje, Šveicarijoje, sako: „Kalbant apie anabaptistus Europoje, vienas didžiausių iššūkių yra tas, kad išgirdę žodžius „anabaptistų vizija“ žmonės jiems dažnai priskiria skirtingas reikšmes. Vieniems tai asocijuojasi su keturbalsiu giedojimu, kitiems iškart galvon topteli žila senovė (o ne dabartis ar ateitis!), tretiems tai asocijuojasi su nuobodžiomis tradicijomis. Dar kiti mano, jog tai tik etikos klausimas, visiškai praleisdami evangelizavimo klausimą. Aš manau, kad anabaptistų vizija akcentuoja sugrįžimą prie Jėzaus (angl. Re-Jesus) – kas reiškia sugrįžimą ne tik į XVI a., bet ir dar toliau – prie Jėzaus. Tai reiškia bažnyčią, kurios centre – Kristus, ir kurioje dvasingumas ir etika eina ranka rankon.“

Kaip yra pasakęs Helmutas Thielicke'as: „Vienintelis būdas įgyvendinti Kalno pamokslą – tai įsikibus rankos To, kuris tą pamokslą pasakė.“ Mums reikia vėl užsidegti, atnaujinti ryšį su Jėzumi, kuris mus pirmas pamilo. Iš tų santykių paskui galėsime toliau žingsnis po žingsnio žengti naujajame krašte kaip pasiūstoji tauta, siekianti to, kas geriausia miestui (Jer 29), ir ieškanti Dievo karalystės.“

„Bendradarbiaujant sudėtingame šio kontinento kontekste, anabaptistams teks vis labiau vieniems kitais pasikliauti ir vieniems nuo kitų neišvengiamai priklausyti. Olandijos ir šiaurinės Vokietijos menonitai tikro pamaldumo gali mokytis iš šveicarų ir prancūzų menonitų. O didžiulę Umsiedlerių grupę gali pamokyti jaunos ispanų, anglų ir kt. bendruomenės, galinčios pademonstruoti, kaip tradiciją įmanoma suderinti su dvasiniu ir liturginiu atsinaujinimu.“
Umsiedleriai, savo ruožtu, kitas grupes gali pamokyti pagarbos skausmingai istorijai. O vokiečių ir olandų menonitai su savo kritiška, bet visiškai atvira nuostata gali ir toliau visokeriopai prisidėti ir darbuotis visuomenės labui.“ Alle G. Hoekema

Šalis

Grupės

Anabaptizmo puoselējimas sekulāriejie visuomenējie

Parašē Lkb.lt

Pirmadienis, 29 Spalis 2012 10:57 - Atnaujinta Antradienis, 20 Lapkritis 2012 22:39

Kongregācijas

Nariai

Austrija

1

5

368

Belģija

1

2

35

Anabaptizmo puoselējimas sekulāriejie visuomenējie

Parašē Lkb.lt

Pirmadienis, 29 Spalis 2012 10:57 - Atnaujinta Antradienis, 20 Lapkritis 2012 22:39

Prancūzija

1

33

2 100

Vokietija

10 (3 PMK nariai arba asocijuoti nariai)

219 (75)

46 207 (7 114)

Airija

1

1

Anabaptizmo puoselējimas sekulāriejie visuomenēje

Parašē Lkb.lt

Pirmadienis, 29 Spalis 2012 10:57 - Atnaujinta Antradienis, 20 Lapkritis 2012 22:39

25

Italiija

1

5

250

Lietuva

1

6

Anabaptizmo puoselējimas sekulāriejie visuomenējie

Parašē Lkb.lt

Pirmadienis, 29 Spalis 2012 10:57 - Atnaujinta Antradienis, 20 Lapkritis 2012 22:39

200

Moldova

1

10

Olandija

1

114

8 000

Portugalija

Anabaptizmo puoselējimas sekulāriejie visuomenējie

Parašē Lkb.lt

Pirmadienis, 29 Spalis 2012 10:57 - Atnaujinta Antradienis, 20 Lapkritis 2012 22:39

1

5

150

Rumunija

2

2

63

Ispanija

1

9

379

Anabaptizmo puoselėjimas sekularioje visuomenėje

Parašė Lkb.lt

Pirmadienis, 29 Spalis 2012 10:57 - Atnaujinta Antradienis, 20 Lapkritis 2012 22:39

Šveicarija

1

14

2 500

Jungtinė Karalystė

3

8

277

Ukraina

2

11

409

Rusija

~ 3 000

2012 m. liepos mėn. MWC duomenys, pateikti Henko Stenverso.

Straipsnio autorius: Alle G. Hoekema – profesorius adjunktas, Vrije universitete Amsterdame, dėstantis misiologiją, mokantis įvairiose menonitų bažnyčiose Olandijoje ir Indonezijoje. Autorius – vienas iš leidinio „Pasaulio anabaptistų istorija“ (*Global Anabaptist History*) skyriaus „Tikėjimo ir tradicijos analizė“ redaktorių.

Išvertė Rūta Rušinskienė

Anabaptizmo puoselėjimas sekularioje visuomenėje

Parašė Lkb.lt

Pirmadienis, 29 Spalis 2012 10:57 - Atnaujinta Antradienis, 20 Lapkritis 2012 22:39
